

337.
337.
DISPUTATIO INAUGURALIS

De

**QVINQVAGIN-
TA JVSTINIANI DE-
CISIONIBVS,**

Quam

PRÆSIDE DEO TÉR OPT. MAX.

*Ex decreto Amplissimi JCtor. Ordinis in ce-
leberrimâ Noribergensium Universitate,*

*PRO HONORIBUS AC PRIVILEGIIS DO-
CTORALIBUS IN UTROQ. JURE RITE
CONSEQUENDIS,*

Pùblico examini subjicie-

V V I L H E L M L U D V V E L L,

*Elbingâ Borussus, Designatus Juris
Professor extraordinarius.*

Ad diem 12. Martij.

ANNO CHRISTI

M. DC. XXXI.

OS(O,50)

ALTENDORPHI

E Typographia Balthasaris Scherffij.
Universitatis Typographi.

22

1631 21

35

1/2

*Magnificis, Nobilissimis, Amplissimis &
Prudentissimis*
**VIRIS,
DNN. CONSVLIBVS
& Scholarchis, cæterisq; Senatori-
bus inclutæ Reip. Noriber-
gensis,**

*Dominis ac Patronis suis perpetuo obseruantia
cultu prosequendus,*

*Inauguralem hanc Disputationem in grati animi
signum & ulteriorem studiorum suo-
rum commendationem*

Offert ac dedicat.

ANTH. O. R.

DISPUTATIO
De Quinquaginta Justiniani Deci-
sionibus.

THEISIS I.

Reques est apud Interpretes quinquaginta decisionum mentio; sed quænam eç sint, quive illarum effectus, non satis expeditum.

I I.

Nos igitur. Deo clementer adjuvante, inaugurali hac Disputa-
tione, quantum fert temporis, quo circumscribimur; angustia, in
ista inquirere conabimur.

III.

Promulgatae sunt haec Decisiones à Justiniano Imp. nostro Sacra-
fissimo. *Conf. Cordi nobis. §. postea vero. i. de emend. Codic. Operâ &*
ministerio Tribonianî, viri excelsi §. fin. Inst. de libertin.

IV.

Ansam præbuerunt variae veterum j Ctorum altercationes & con-
troverxiæ, quas in libris eorumdem repertas, hiscè Decisionibus di-
remit & decidit, d. *Conf. Cordi. §. i. & d. §. fin. Inst. de libertin.*

V.

Quod factum iisdem temporibus, quibus Pandectæ & Institu-
tiones compositæ sunt: videlicet Lampadio & Oreste VV. CC. Coss.
post Consulatum Lampadii & Orestis, & post Consulatum Lampadii &
Orestis anno secundo, id est, 4. 5. & 6. Imperii Justiniani anno.

VI.

Idq; partim ex subscriptionibus, partim ex inscriptionibus sati-
pat. Nam quæ sine die & Coss. extant, vel ad Julianum, vel Johan-
nem Praefectos Prætorio scriptæ sunt, quos Lampadio & Oreste
Coss. vel postea Præfecturam Prætorianam cessisse constat, ex L. cum
ad 2 quæstio

questio 23. & seqq. C. de legat. l. cum quidam 4. C. de necessar. serv. hered. instit. l. pen. & ult. C. de implub. & al. substitut. Eguin. Baro de quinqua- ginta Decis.

VII.

Potuissent quidem statim post priorem Codicem, qui 7. Id. April. Decio Cos. anno Imperii Justin. 3. editus est, Decisiones qua- dam promulgari; sed nullam reperi, ex subscriptionibus proba- biliter colligitur. Emund. Merill. in explic. quinquag. Decision.

VIII.

Post Pandectas autem & Institutiones editas, nulla ex 50. Decisionibus promulgatae sunt: quippe illæ Justiniano P. A. III. Cos. anno Imperii 7. Institutiones quidem 11. Calend. Decembr. Pande- cte 17. Cal. Januar. at Decisiones haec 4. 5. & 6. Imp. anno editæ sunt, ut dictum.

IX.

Sed & prius aggressus est Imp. Decisiones, quam Digestorum compositionem, ut collatio l. i. C. de commun. serv. manumis. cum Conf. de concept. Digest. ostendit: quarum illa Calend. April. Lampad. & Orest. Cos. hæc vero 18. Cal. Januar. iisdem Cos. promulgata est.

X.

Differentia Decisionum & aliarum Constitutionum Justiniani, non ab inscriptionibus & subscriptionibus petenda est, quod face- re videtur Alciat. 6. Parerg. 12. quoniam & Constitutiones plurime ad Johannem & Julianum P. P. scriptæ, & eodem tempore, quo 50. Decisiones editæ fuerunt, d. Conf. cordi. §. i. de emend. Cod.

XI.

Sed ex eo, quod veterum J. C. torum controversias de juris aliquo articulo memorent & mox decidant. d. §. fin. Inst. de libertin. Eguin. Bar. & Merill. dd. loc. Siehard. ad l. fin. C. de furt. n. 7.

XII.

Interim tamen non omnes Constitutiones, quæ altercationes Juris veteris componunt, hisce 50. Decisionibus recte annumeran- tur; sed ea demum, quæ post primi Codicis editionem promulga- ta sunt, d. Conf. cordi. §. i. de emend. Cod.

13. Sic

Sic l. ult. C. quand. tutor. vel curator esse desin. & l. magnam 12. C. de contrah. stipul. ex 50. illis non sunt, cum editionem prioris Codicis præcesserint, ut ex subscriptionibus liquet.

XIV.

Multo minus hic pertinent reliquæ Constitutiones novæ, quibus Iustinian. Jus antiquum emendavit, dubium interpretatione supplevit, superfluum coarctavit, vel differentiam aliquam sustulit. Edmund. Merrill. d. lo.

XV.

Sed nec quasvis Juris antiqui controversias, verum solas species tractatas, & inter JCTos veteres controversias, hisce decisionibus Iustinian. componere voluisse videtur, ut rectè idem Merrill. docet.

XVI.

Hinc in decisionum numerum referendæ non sunt, quibus iuris controversiae nona circa speciem aliquam, sed generaliter tolluntur: veluti circa petitionem hereditatis, l. ult. C. de peti. hered. nudum Jus Quiritum, l. un. C. de nud. iure Quirit. toll. præscriptionem longi temporis, l. ult. C. de prescript. long. temp. missione in bonorum possessionem rei servandæ causa, l. ult. C. de bon. auth. judic. possidend. notiones, l. ult. C. de novat. autoritatem curatoris furiosi, l. ult. §. fin. autem C. de Curat. furiosi.

XVII.

Quemadmodum' nec ex, quibus in iudiciis aliqua contentio deciditur; ut in l. ult. C. de natural. lib. l. i. & ult. C. de annali excepti. l. ult. C. de adfie. privat. l. ult. C. qui bon. ced. poss. l. ult. C. de contrah. stipul. l. ult. C. de donat. caus. mort.

XVIII.

Aut inter Advocatos Illyriciana, Palæstina & Cæsariensis advocacyonis lis aliqua dirimitur, l. ult. C. de pact. l. ult. C. de advocat. diversi. judic. l. ult. C. de V. S. l. si major. 12. C. de legit. hered. l. ult. C. unde vi. l. pen. C. de fidejuss.

XIX.

Fuisse autem decisiones 50. editas, certum est ex d. Conf. Cord.

et A 3

§. 1. dg

§. i. de emend. Codic. ratione fortassis ad 50 Digestorum libros habita-
tā ; quas postea in unum corpus redactas, conjicit Merill. arg. l. un. §.
bis itaq. 10. C. de cādūc. toll. §. que de fullone 16. Inst. de obligat. quā ex de-
līct. d. §. fin. Inst. de libert.

XX.

Sed annon pauciores vel plures Codici Iustinian. insertæ fue-
rint, admodum dubium est. Ad hoc posterius inclinat Merill. Nos
id in medio relinquimus.

XXI.

Decisiones ipsas collectas recenset Eguin. Baro. Merill. & alii
verum aliter atq; aliter. Nos Merill. sequemur, qui accuratius rem
expeditissime videtur : quamvis & ipse fateri cogatur, pro certo se af-
firmare non posse, quod ea omnino sint, quas Justin. se edidit te-
statur.

XXII.

Quinquaginta ergo Decisiones ex mente Merill. ha sunt. l. ult.
C. de negot. gesl. l. ult. C. Qui & advers. quos. restit. in integr. l. 12. l. 13. l. 14.
l. 15. l. 16. l. ult. C. de usūfr. l. ult. C. de servit. & aqua. l. ult. C. de reb. cred. l.
pen. l. ult. C. de condit. indeb. l. ult. C. per quas person. nob. acquir. l. ult. C.
ad SCim. Macedon. l. ult. C. ad SCt. Vellejan. l. ult. C. de contrah. emt. l.
ult. C. d. pāct. inter emt. & vendit. l. 24. l. 25. l. 26. C. de nupt. l. ult. C. de
dot. promis. l. ult. C. arbitr. tutel. l. 6. C. de Curat. furios. junctal. 9. C. Qu
sef. fac. possl. l. 20. l. 21. C. de furt.

XXIII.

Item l. ult. C. d. t. l. pen. l. ult. C. de impub. & al. subſt. l. ante pen. l.
pen. C. de necessar. serv. hered. inst. l. pen. l. ult. C. de postb. hered. inst. l. 29.
l. 21. C. de jure delibēr. l. 23. l. 24. C. de legat. l. 4. C. de V. S. l. pen. C. de fidei-
commiss. l. ult. C. de condic. insert. l. ult. C. ad SCt. Orfic. l. 24. l. pen. l. ult. C.
de fideicom. libertat. l. 1. l. 2. C. de commun. serv. manumiss. l. ult. C. de ac-
quir. poss. l. ult. C. de Pratorio pign. l. ult. C. de remiss. pign. l. veteris. 13. C.
de contrab. stipul. l. pen. C. de adopt.

XXIV.

Finis illarum est commōdūm propōsiti ōperis, ut compilatores
in cōponendis Pandectis, & enucleando jūre antiquo, remotis
controversiarum & altercationū impedimentis, tantō felicius pro-
gredi possent. d. Conf. cordi. §. i. de emend. Codic.

XXV.

Effectus est controversiarum istarum, decisio & juris antiqui e-
mendatio. Non quidem illius, quod in Pandectis hodie extat, ut pu-
tant Duar. in Proleg. ad ff. c. fin. Eguin. Bar. d. tr. & ad Proem. Inst. §.
fin. & Dd. magis commun.

XXVI.

Hoc enim jam ante 50. hisce Decisionibus emendatum, atq;
ita demum in Pandectas relatum est, d. Const. Cord. §. 1. neq; possunt
hæ Decisiones tanquam priores, posteriores leges Pandectarum cor-
rigere. arg. l. fin. ff. de const. Princ.

XXVII.

Sed illud quod ante compilationem Digestorum in veterum
Ictor. scriptis reperiebatur, ut rectè Franc. Graian. de Garz. at. de con-
sil. leg. ff. & C. & Giphan. in Prefat. special. ad Cod.

XXVIII.

Non corriguntur itaq; l. 1. pr. & §. 1. l. sicut. 3. pr. l. excepta. 14. ff.
Quib. mod. ususfr. amitt. per l. pen. C. de ususfr. & §. finitur. 3. Inst. cod. ut
Eguin. Bar. d. l. Wefemb. an. ff. d. t. Quib. mod. ususfr. amitt. n. 3. & alii
existimant. Quod enim in dd. ll. simpliciter traditur capitis diminu-
tione usum fructum perire, ex d. l. pen. de maxima & media intelli-
gendum est.

XXIX.

Neq; l. si sc. 7. ff. Quemadm. serv. amitt. per l. fin. C. de servit.
& aqua: ut rectè docet Franc. Orat. de Garz. d. tr. lib. 2. n. 21. Quemad-
modum nec l. quod si deferente. 21. ff. de dolo cum similibus. per l. fin. C.
de reb. credit. quoniam ibi causa jurejurando decisiva, ob perjurium
retractatur speciali favore ultimarum voluntatum, quas exitum for-
tui publicè expedit, l. vel negare. 5. ff. Test. quemadm. aper. Don. ad §.
nem si quis. n. Inst. de action. n. 4. Bronch. cent. 2. aff. 26.

XXX.

Sic l. pen. C. de condit. indeb. non corrigit l. si non sortem 26. §. &
decem. 13. ff. cod. ut vult post alios Sichard. ad d. l. pen. n. 2. Treuil. vol. 2.
D. 22. lib. 4. lit. D. abig. Bach. Sunt enim diversi casus; in d. l. fin. per
igorantiam utrumq; solvit; in d. l. 26. § pen. verò, sciens se habere
altermo-

alternativam solvendi facultatem. Franc. Grat. d.lib. 2. n. 14. Vel dicendum in d. l. 26. §. pen. ex pacto adjecto, apud creditorem initio quoque electionem fuisse, arg. l. si stipularum. 76. & l. fin. pr. ff. de V. O. Giph. ad l. pen. C. de cond. indeb.

XXXI.

Nec l. fin. C. de pact. inter emt. & vend. derogat. l. pen. ff. de pact. quamvis id pater. Egyn. Bar. d. loc. Nam in l. pen. nudum pactum est. quo nemo sibi actionem querere. l. lurisgent. 7. §. sed cum 4. ff. d. t. aut alium cum nihil intersit, adstringere potest, arg. l. stipulario. 8. ff. de V. O. at in d. l. fin. pactum venditioni, vel alienationi in continentia adiectum, adeoque etiam ad agendum efficax, d. l. 7. §. 5. cum quivis rei sue legem, quam velit, dicere possit, l. in traditionibus. 48. ff. d. t. l. 10. C. eod. Gloss. ad d. l. fin. C. de pact. inter emt. & vend.

XXXII.

L. si ut certo s. inf. & due l. seqq. ff. commod. l. cum qui 14. §. sive 13. cum seqq. ff. de furt. & similes, qua commodatario actionem furti tribuunt, non corriguntur per l. fin. C. De furt. utpote qua id non negat, sed commodatario tantum dominum praefert, ipsique electionem concedit, Giph. add. l. fin. C. de furt.

XXXIII.

L. Si pater. 9. ff. de vulg. & pupill. sub. non abrogatur per l. ult. C. de impub. & al. substit. ut ex recentioribus nonnulli volunt: quoniam causus & formulae substitutionis in iis diversae sunt. Nam in d. l. 9. ita substitutio facta videtur: quos mihi heredes institui, ii & filio meo heredes sumo: eidem & Sempronius heres esto: at in d. l. ult. hoc modo: quisquis mihi heres erit, una cum Cajo, filio meo heres esto. Giph. ad d. l. ult. C. de impub. & al. subst. Franc. Grat. de Garitz. d. lib. 2. n. 25.

XXXIV.

L. Commodissime 10. ff. de lib. & postb. non corrigitur per l. ult. C. de postb. hered. inst. ut Baldun. & Cuj. volunt, testa Giph. ad d. l. ult. Si quidem & hic casus diversi sunt. In d. l. 10. simpliciter testator dixerat, si mortuo me, vel post mortem meam, filius natus fuerit; ideoque vivo ipso natus pro praeterito habetur & testamento rompit, quia in hunc casum nascitur, qui non est comprehensus testamento: in d. l. ult.

d. L. u. vero testator non simpliciter mortem, sed & spacium ro-
mensium complexus est. Quod cum tam vivo, quam mortuo testa-
tore, compleri possit, uterq; casus hac institutionis formula com-
prehensus intelligitur. Giph. & Gloff. ad d. l. ult. C. de postb. hered. insit.

X X X V .

L. que situm 40. cum duabus seqq. non abrogatur etiam per l. qui-
dam. 20. C. de jure delib. quod nonnullos voluisse restatur Glof. in d. l. 20.
Continent enim dd. ll. tantum distinctionem, ut si quis ex parte institu-
tus fuerit a patre, possit repudiata sicut paterna hereditate, nihil
minus pupillarem consequi: Si vero ex alse scriptus fuerit, non
possit. Gloff. ad d. l. ult. ibid. Giph.

X X X V I .

Nec l. interdum 13. §. sed si, 4. ff. de hered. insit. per l. cum questio:
23. C. delegat. correcta est: cum species sint dissimiles. In d. l. fin. u-
ni totus as ab initio relictus est, postea interjecto aliquo intervallo,
alteri demum semis; qua temporis separatio ac distinctio arguit te-
statorem priori 6. uncias detrahere & in posteriorem conferre vo-
luisse. At in d. l. 13. §. 4. statim uni post alterum relictum est; quo
casu haec voluntatis testatoris interpretatio admitti non potest, ut
recte Giph. ad d. l. 23. C. de legat.

X X X V I I .

L. si de eo, 40. §. si forte, 1. ff. de acquir. poss. per l. ult. Cod. eod. corrigi
perperam afferunt Dd. quoniam lectio d. l. 40. §. 1. dubia est, quedam
enim exemplaria habent idem existimandum ait, monente Gl. ad d.
l. 40. in dubiis autem lectionibus eam sequi, quæ virtus caret, incivi-
lenon est, arg. l. in ambigua, 19. ff. de ll. Facit quod hanc lectionem &
contextus ipse, & l. 3. §. si quis, 8. in fin. l. fid. quod, 25. §. 1. ff. d. t. satis
aperie confirmat. Franc. Grat. de Garz. d. tr. lib. i. p. 10. Giph. add.
l. fin. Cod. de acquir. poss. n. 14.

X X X V I I I .

L. centesimus, 46. §. 1. ff. de V. O. per l. veteris, 13. C. de contrah. s. pup.
correcta non est. Illa enim tale factum continet, quod certam præ-
cise personam respicit, neq; per aliam personam impleri potest;
haec vero de ejusmodi factis intelligenda est, quæ pecunia per alios
æquè commodè impleri possunt, puta de insula, monumento, vel
alio opere, suis sumptibus faciendo, arg. l. un. §. ne antem hoc. 9. C. de
caduc.

aduc. toll. Gloss. ad d. l. 13. C. de contrab. stipul. Franc. Grat. d. tr. lib. a.
n. 36.

X X X I X.

Deniq; nec l. qui liberatus, 12. ff. de adopt. derogatum est per l. pen.
in f. princ. C. cod. Nam d. l. 12. loquitur de eo, qui liberatus patria po-
testate, sui juris factus est: at d. l. pen. de eo, quia ab avo vel proavo
adoptatus, adeoq; sui juris effectus non est, cum adoptione hoc non
agatur, ut quis sui juris fiat, sed ut in potestatem & familiam patris
adoptivit transcat, §. sed hodie, 2. Inst. de adopt. §. sed si. 8. Inst. Quibus
modis jus. p. p. solv.

X L.

Idem dicendum & de aliis plerisq; novis Inst. constitutioni-
bus, videlicet nec eas legibus Pandectarum vel prioribus Codicis
rescriptis derogare: quamvis id velit. Duar. in proleg. ad ff. c. fin. &
Eguin. Bar. d. 11. qui Institutionibus quoq; in quas argumenta dd.
Constitutionum & Decisionum conjecta sunt, eandem vim tribuunt,

X L I.

Nam & haec constitutiones omnes ante Pandectarum promulgatae sunt,
quinq; ll. exceptis, l. fin. Cod. de off. Pref. Præf. Aff. l. ult. Cod. de jure
jur. propter calumn. l. ult. Cod. de testam. l. ult. Cod. de legit. hered. l. un.
Cod. de cad. toll. quas post Pandectarum, eodem vid. anno, quo Codex re-
petit perfectionis, editas esse ex subscriptionibus illarum colligimus

X L I I.

Sed nec illis tamen quicquam in Pandectarum vel Institutionibus cor-
rigi videtur; nisi nominatim facta mentione, utin d. l. fin. C. de legit.
heredibus, quæ tanquam posterior §. hoc etiam, 4. Inst. de legit. agnat.
success. & §. qua parte, i. Inst. de succ. cognat. in quibusdam derogat.
Giph. in prefat. spec. ad Cod. Franc. Grat. d. tr. lib. i. n. 4. Bash. ad d. § 1.
Inst. de success. cogn.

X L I I I.

Hisce jam consequens est, l. pen. ff. de offic. affess. non corrigit per
l. fin. princ. C. de affessor. ut Baro d. traçt. illic. Umm. D. ad process. 2. th.
2. n. 7. & Dd. magis com. existimant. Nam aliud est tractare negotia
aliena tanquam advocatum in suo vel alieno auditorio, quod pro-
hibitum d. l. fin. aliud tractare sua negotia in alieno auditorio, quod
concedit, d. l. pen. Pac. cent. 1. q. 55.

44. Sic

X L I V.

Sic nec l. qui in potestate, 6. §. i. ff. qui test. fac. poss. per l. discretis, 10.
C. eod. abrogata est, ut Treut. d. vol. 2. D. 10. th. 3. lit. E. ibid. Bach. & Dd.
comm. volunt. Quod enim in d.l. 6. mutum & surdum testamentum
facere non posse traditur, secundum distinctionem d. l. 10. Cod. eod.
accipendum est. *Add. Franc. Grat. de Garz. d. tr. lib. 2. n. 23.*

X L V.

L. unic. Cod. si adversus usucaption. quoq; per l. fin. Cod. in quibus
causis in integr. restit. necess. sublata non est: quoniam illa de pre-
scriptione & usucaptione, contra majorem cæpta loquitur, que
contra minorem continuatur, sed per restitutionem in integrum
postea rescinditur: hæc verò de èa que contra minorem cæpta est,
ideoq; ipso jure minori non currit. *Add. Giph. ad d. l. fin. Cod. in*
quibus causis restit. in integr. & Franc. de Garz. d. tr. lib. 2. n. 2.

X L VI.

Nec l. ad actionem, 6. Cod. de dot. promiss. per l. i. pr. Cod. de rei
uxor. act. mutata dici potest, licet hoc velit. *Gloß. ad d. l. 6. Conn. 5.*
comm. n. 1. Bach. ad Treut. vol. 1. Disp. 6. th. 2. lit. D. Nam d. l. 6. est de
actione, que marito datur ad dotem sibi promissam petendam,
conditione vid. ex lege, cum hoc pactum hodiè legitimū sit: d. verò
l. i. de actione, que uxori competit pro dote, soluto matrimonio, re-
petenda. *Giph. add. l. 6. Cod. de dot. promiss. Treut. d. th. 2. lit. D. ibid. Hunn.*

X L VII.

Neq; l. ubi adhuc. 29. Cod. dejure dot. per l. fin. C. qui potior. in
pignor. derogatum est, uti putat Bach. ad Treut. vol. 2. D. 24. th. fin. lit. B.
Eius enim sensus hic est, mulierem preferri omnibus creditoribus
quamcunq; hypothecā prætentand: nisi fortè potius aliquod jus, aut
privilegium habeant, ut filius in causâ primipili, & liberi in exactio-
ne dotis maternæ. l. satis notum, 4. Cod. in quib. caus. pign. vel hypo-
thec. tacit. d. l. ult. §. i. v. exceptis. Cod. qui potiores in pign. Addi posunt de
hac questione *Mys. cent. 4. obs. 13. Fach. 3. controv. 99. & 10. controv.*
35. Vacon. à Vacun. 6. declar. 92. Treut. d. th. fin. lit. B. ibid. Bach. Bernh.
Greven. lib. 2. Praet. conclus. 25.

X L VIII.

Idem in aliis l. fin. nostri novis constitutionibus ostendi posset.
Sed temporis & instituti ratio nos hīc filium abrumpere cogit. Videri
potest Fr. Grat. de Garz. d. tr. ubi plures Cod. leges cum text. ff. conciliat.
DEO SOLI GLORIA.

卷之三

卷之三

八三五

五七三

•210047 130635

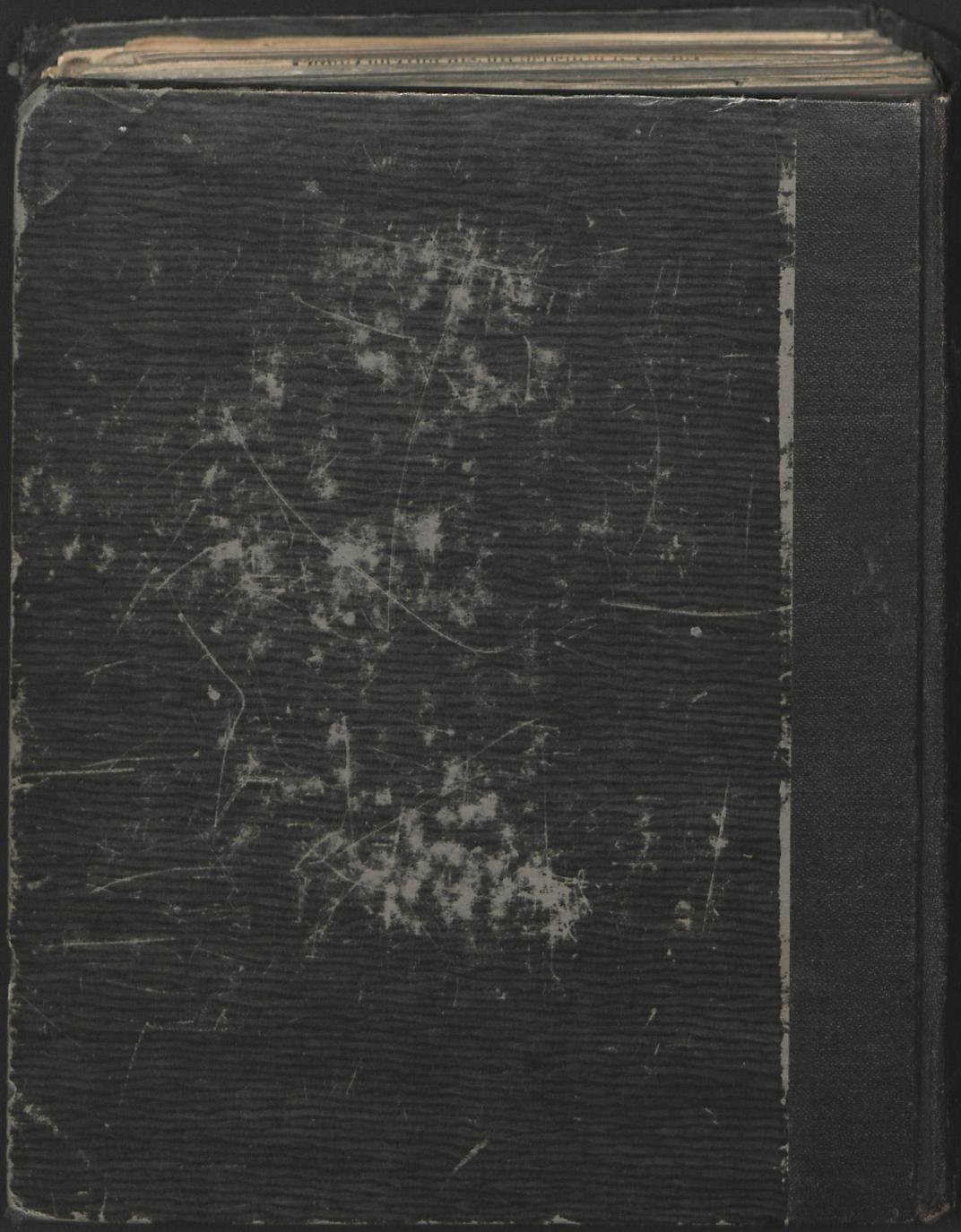
Altendorf, Diss., 1599-1633

TA → OL

WNA

Farbkarte #13

SPUTATIO INAUGURALIS
De
**INQVAGIN-
JVSTINIANI DE-
CISIONIBVS,**

Quam

RÆSIDE DÉO TÉR Opt. MAX.

*co Amplissimi JCtor. Ordinis in ce-
mâ Noribergenium Universitatem,*

*NORIBUS AC PRIVILEGIIS DO-
LIBUS IN UTROq; JURE RITE
CONSEQUENDIS,*

Publico examini subjicie-

HELM LUDVVELL,
agå Borussus, Designatus Juris
Professor extraordinarius.

Ad diem 12. Martij.

ANNO CHRISTI

M. DC. XXXI.

(O, 50)

ALTDORPHI

*ographia Balthasaris Scherffii,
Universitatis Typographia.*